

سنجش کیفیت محیط مسکونی اقشار کم‌درآمد

مطالعه موردی: مسکن مهر شهر جدید هشتگرد

زهرا صدریان^۱

سید باقر حسینی^۲

سید عباس آقا یزدانفر^۲

سعید نوروزیان ملکی^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۸/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۹/۱۲

چکیده

تأمین مسکن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای بشر به منظور تأمین آسایش و آرامش همواره دغدغه مهم خانوارها بوده است. امروزه بحران‌های کمی و کیفی مسکن در جوامع شهری و توجه صرف به مسائل اقتصادی منجر به کاهش کیفیت مسکن و به دنبال آن آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی بالاخص در محیط‌های مسکونی اقشار کم‌درآمد شده است. این امر لزوم توجه و بازبینی کیفیت را در محیط مسکونی اقشار کم‌درآمد آشکار می‌سازد. هدف مقاله حاضر، یافتن مهم‌ترین کیفیت‌های محیطی مورد نیاز اقشار کم‌درآمد، ارزیابی وضع موجود و ارائه راهکارهای ارتقای کیفیت محیط مسکونی این اقشار است. به این منظور، ابتدا به کمک مطالعات اسنادی و به‌کارگیری روش دلفی، مهم‌ترین شاخصه‌های مؤثر بر کیفیت محیط مسکونی اقشار کم‌درآمد استخراج شد. سپس به منظور سنجش وضع موجود و اولویت‌بندی نیازهای کیفی این اقشار، ساکنان دو مجموعه مسکن مهر بوستان و ارم واقع در شهر جدید هشتگرد به‌عنوان نمونه مطالعاتی انتخاب شدند و در قالب پرسش‌نامه بسته شامل ۴۰ گویه کیفی مورد نظرسنجی قرار گرفتند. داده‌ها به‌وسیله نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت، دسته‌بندی گویه‌های پرسش‌نامه صورت گرفته و وضع موجود کیفیت مسکن در هر یک از مجموعه‌ها بررسی شد. وزن‌دهی شاخصه‌ها در وضع موجود نشان می‌دهد که شاخصه‌های ترکیب حجمی، کارکرد فضاهای داخلی، محرمیت، ارتباط با طبیعت، بستر طرح و تجانس فرهنگی با موافقت نسبی ساکنان همراه بوده و شاخصه‌های کاربری‌ها و خدمات، دسترسی‌ها، سرزندگی، آرامش و امنیت اجتماعی دارای ضعف است. در مجموع، وضعیت کلی کیفیت مسکن این اقشار با وزن ۲/۵۹ در حد متوسط ارزیابی شده است. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد گویه‌های مربوط به کارکرد فضای داخلی و ارتباط با طبیعت از دید ساکنان دارای بیشترین اهمیت در کیفیت محیط مسکونی اقشار کم‌درآمد شهری هستند.

واژگان کلیدی: کیفیت محیط مسکونی، اقشار کم‌درآمد، مسکن مهر، کارکرد فضای داخلی، ارتباط با طبیعت.

۱. دانشجوی دکتری معماری، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، تهران، ایران (نویسنده مسئول مکاتبات)

Email: zahra.sadrian@gmail.com

۲. دانشیار گروه معماری مسکن، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

Email: yazdanfar@iust.ac.ir

۳. دانشیار گروه معماری مسکن، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

Email: hosseini@iust.ac.ir

۴. استادیار گروه معماری، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

Email: s_norouzian@sbu.ac.ir

